

Afacerea clasicilor...

Emanuela Ilie*

The Business of Classics...

Monografia cu care debutează editorial Andreea Mironescu – *Afacerea clasicilor. Paul Zarifopol și critica modernității* (Tracus Arte, București, 2014) – umple cu siguranță un gol în istoria receptării unei personalități culturale aproape ignorate în ultimele decenii. După monografiile lui Constantin Trandafir (*Paul Zarifopol*, 1981) și Mircea Muthu (*Paul Zarifopol între fragment și construcție*, 1982), niciun studiu cu adevărat consistent dedicat eseistului interesat cu precădere de formele de cultură „moarte” (turnate, pe tiparele cunoscute, de maeștrii clasicismului și post-clasicismului francez, între alții...) nu mai văzuse în ultimele decenii lumina tiparului.

Autoarea nu urmărește însă doar cartografierea teritoriului, deopotrivă întins și, din varii motive, accidentat, al operei „anticanonicului canonic”. Și nici exclusiv interpretarea biografiei „pe muchia timpului” a acestui hipersensibil marginalizat care a fost, *de facto*, Zarifopol – de altfel, primului capitol, *Pentru explicarea lui Paul Zarifopol*, în care se ocupă îndeosebi de aceste chestiuni, îi este rezervat spațiul cel mai redus din carte. Analizând cu eleganță eseurile culturale, dar și textele care au trecut drept critică literară ale lui Paul Zarifopol, exegeta nu uită niciodată că aproape toate obsesiile operei lui Paul Zarifopol se hrănesc dintr-un „punct de criză [...]»: «anticlasicismul», conceptualizare simplificatoare, dar încetățenită astfel”, a unei crize cu adevărat profunde. Prin urmare, își propune (și reușește!) să explice felul complicat în care specialistul descins direct *Din registrul ideilor gingașe* s-a raportat la modernitate și fețele ei, mereu provocatoare. Indicii asupra acestui raport sunt descoperite atât în textele articulate pe teme identitare specifice modernității – de la *Feminism* (1922) la *Frivolitate pompoasă* (1925, 1926) și *Gânduri pentru România nouă* (1929) – cât și în textele interesate de evoluția figurilor de gândire specifice retoricii clasice, precum *Clasicii* (1915), *Stil clasic* (1915) ori *Pentru explicarea lui La Rochefoucauld* (1920). La finele celorlalte două capitole (*Un gen*

* Associated Professor, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași, iliemma@yahoo.com

fără însușiri, respectiv Utopia vieții moderne), poate conchide, fără să greșească: „Așezată în relație cu specia eseului – opțiune care presupune dintru început o lectură mai deschisă a operei sale –, eseistica lui Paul Zarifopol devine relevantă nu pentru valoarea ei intrinsecă de comentariu pe marginea literaturii: edificarea unui sistem critic din judecățile ei ar semăna atunci cu un mic turn Babel. Citită însă ca operă a actualității (Zarifopol a fost, nu trebuie uitat, un scriitor al timpului său, pe care îl radiografiază cu regularitate în paginile cotidienele de mare tiraj), aceasta devine o suprafață reflectoare, un document relevant pentru analiza formelor modernității românești, alături de alte genuri canonice, precum romanul, sau de genuri ale intimității, precum jurnalul ori autoficțiunea”.

Ireproșabil scris, pe drept polemic (numeroase pagini punctează fără sfială deficiențele celor mai comune strategii de lectură aplicate eseurilor cuceritoare ale lui Zarifopol de majoritatea comentatorilor săi mai vechi), reparator și exigent, excursul monografic semnat de Andreea Mironescu este de bună seamă unul dintre cele mai bune debuturi critice ale ultimilor ani.